

GIỚI THIỆU LUẬN ÁN TIẾN SĨ KHXH&NV

LUẬN ÁN TIẾN SĨ TRIẾT HỌC.

MAI XUÂN HỘI. *Vấn đề đạo đức của cán bộ lãnh đạo, quản lý trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam hiện nay.*

Chuyên ngành: Chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử

Mã số: 62228005

Cán bộ là nhân tố quyết định sự thành bại của cách mạng. Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã luôn luôn quan tâm đến công tác cán bộ; đào tạo, giáo dục họ trở thành những người có đủ đức, tài để đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong từng giai đoạn phát triển của cách mạng. Đạo đức và tài năng là những phẩm chất của người cán bộ cách mạng, đó là hai mặt thống nhất biện chứng với nhau, trong đó, đạo đức là gốc của người cách mạng.

Quá trình đổi mới xây dựng và phát triển nền kinh tế thị trường định hướng XHCN trong những năm qua đã góp phần đưa nước ta ra khỏi cuộc khủng hoảng kinh tế trầm trọng, kéo dài, tạo ra những tiền đề cần thiết để tiến hành công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước. Tuy nhiên, nền kinh tế thị trường cũng có những mặt tiêu cực, mâu thuẫn với bản chất của CNXH. Điều đó được biểu hiện qua tệ quan liêu, tham nhũng và suy thoái về phẩm chất, đạo đức của một bộ phận cán bộ, đảng viên, làm cho bộ máy đảng và nhà nước suy yếu, lòng tin của nhân dân đối với Đảng, đối với chế độ bị xói mòn... Vì vậy, việc nâng cao đạo đức cách mạng của cán bộ lãnh đạo, quản lý đáp ứng yêu cầu phát triển của nền kinh tế thị trường định hướng XHCN, đấu tranh ngăn chặn sự thoái hoá, biến chất về đạo đức của cán bộ trở thành vấn đề bức xúc có ý nghĩa quyết định đến uy tín

và vai trò lãnh đạo của Đảng đối với dân tộc và sự tồn vong của chế độ.

Với lý do trên, nghiên cứu sinh Mai Xuân Hội đã chọn “Vấn đề đạo đức của cán bộ lãnh đạo, quản lý trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam hiện nay” làm đề tài cho bản luận án tiến sĩ của mình. Luận án, ngoài phần Mở đầu, Kết luận, Tài liệu tham khảo và Các công trình nghiên cứu của tác giả, gồm 3 chương, 6 tiết (184 trang).

Chương I của luận án được tác giả dành nhiều trang nghiên cứu, tập trung làm rõ *kinh tế thị trường định hướng XHCN và yêu cầu đạo đức người cán bộ lãnh đạo, quản lý ở Việt Nam hiện nay* (tr.17-77).

Trước tiên tác giả xem xét vấn đề đạo đức và quan hệ giữa kinh tế với đạo đức, từ đó xác định kinh tế thị trường định hướng XHCN và sự tác động của nó đến sự biến đổi của đạo đức. Trên cơ sở làm rõ khái niệm đạo đức và quan niệm đạo đức cách mạng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, tác giả phân tích mối quan hệ biện chứng giữa kinh tế với đạo đức và khẳng định, kinh tế quyết định đạo đức và đạo đức với tính cách là một hình thái ý thức xã hội tác động trở lại đối với kinh tế. Sự quyết định của kinh tế đối với đạo đức được biểu hiện ở quá trình hình thành, biến đổi của đạo đức qua các giai đoạn phát triển của lịch sử xã hội. Còn đạo đức tác động ngược trở lại với kinh tế được biểu hiện ở chỗ đạo đức có thể thúc đẩy hoặc kìm hãm sự phát triển của kinh tế. Sự tác động đó phụ thuộc vào tính đúng đắn khoa học của ý thức đạo đức, của các nguyên tắc chuẩn mực đạo đức; phụ thuộc vào việc giáo dục, tuyên truyền ý thức đạo đức, sự thâm nhập vào từng cá nhân nhiều hay ít, sâu

sắc hay nông cạn, hời hợt; phụ thuộc vào sức mạnh của dư luận, tập quán, truyền thống xã hội trong việc điều chỉnh hành vi hoạt động của cá nhân...

Làm rõ sự tác động của kinh tế thị trường định hướng XHCN ở nước ta đến sự biến đổi của đạo đức, tác giả chỉ ra hai mặt tác động vừa tích cực vừa tiêu cực. Một mặt, sự phát triển kinh tế thị trường ở nước ta đã góp phần nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho xã hội, là cơ sở kinh tế của niềm tin vào sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước, xây dựng lòng yêu nước, yêu CNXH; kinh tế thị trường góp phần khẳng định tài năng, nhân cách, nhân phẩm của cá nhân, tạo môi trường, điều kiện thuận lợi cho việc hình thành và phát triển các quan hệ đạo đức tốt đẹp hơn; sự phát triển kinh tế thị trường là cơ sở kinh tế khách quan để thực hiện tự do, bình đẳng, dân chủ xoá bỏ đặc quyền, đặc lợi của thời kỳ bao cấp. Mặt khác, kinh tế thị trường chứa đựng khả năng khủng hoảng, suy thoái, làm gia tăng thất nghiệp và lạm phát..., có thể dẫn đến làm tha hoá các quan hệ xã hội của con người, với lối sống ích kỷ chạy theo đồng tiền, mua quan bán chức...; quá trình hội nhập kinh tế quốc tế của kinh tế thị trường không tránh khỏi sự thâm nhập của lối sống xa lạ, phản giá trị.

Phân tích về vị trí, nhiệm vụ của cán bộ, cán bộ lãnh đạo và cán bộ quản lý, tác giả cho rằng, cán bộ lãnh đạo, quản lý là những người giữ vai trò quyết định nhất trong việc thực hiện sự lãnh đạo của Đảng cũng như tổ chức quản lý của bộ máy Nhà nước ta, đặc biệt trong nền kinh tế thị trường. Tác giả đã nêu rõ những yêu cầu đạo đức cần thiết của người cán bộ lãnh đạo, quản lý trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng XHCN ở nước ta hiện nay, bao gồm:

1/ là người trung thực, được biểu hiện ở việc tôn trọng lẽ phải, tôn trọng sự thật, dám đấu tranh bảo vệ chân lý, bảo vệ cái đúng, luôn luôn có bản lĩnh, có chính

kiến, lời nói đi đôi với việc làm, không cơ hội, không vụ lợi;

2/ có bản lĩnh đạo đức cách mạng, được biểu hiện trước hết ở tư duy của họ. Suy nghĩ và hành động của họ luôn xuất phát từ lợi ích của nhân dân, của dân tộc; có ý thức xây dựng củng cố sự đoàn kết, dân chủ; có ý chí kiên định và có dũng khí trong tư duy và trong hoạt động lãnh đạo, quản lý;

3/ có tính nguyên tắc của đạo đức cách mạng. Suy nghĩ và việc làm của họ phải dựa vào pháp luật, chính sách của Đảng và Nhà nước để thực thi nhiệm vụ, bảo đảm tính khách quan trung thực, không vụ lợi.

4/ có lòng dũng cảm và sự sáng tạo; có lối sống trong sáng và tính gương mẫu cao.

Chương II: Đạo đức của người cán bộ lãnh đạo, quản lý trong điều kiện kinh tế thị trường ở Việt Nam-thực trạng và những vấn đề đặt ra hiện nay (tr.78-122).

Trước tiên tác giả phân tích sự tác động của kinh tế thị trường đến đạo đức và đạo đức nghề nghiệp của cán bộ lãnh đạo, quản lý; thực trạng đạo đức của người cán bộ lãnh đạo, quản lý hiện nay; đồng thời nêu rõ những biểu hiện tích cực và tiêu cực trong đạo đức của cán bộ lãnh đạo, quản lý trong giai đoạn hiện nay (trên cơ sở những đánh giá trong giai đoạn từ 1986 đến 2004). Tác giả chỉ rõ những nguyên nhân chủ yếu của sự suy thoái đạo đức của cán bộ lãnh đạo, quản lý là do: *một*, sự tác động của mặt trái của nền kinh tế thị trường; *hai*, tính hiệu quả của công tác giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho cán bộ lãnh đạo, quản lý còn thấp kém; *ba*, việc tổ chức giám sát, quản lý cán bộ còn bị buông lỏng; *bốn*, một số cán bộ lãnh đạo, quản lý thiếu ý thức tu dưỡng rèn luyện đạo đức, phẩm chất; *năm*, các thế lực thù địch chống CNXH, tìm cách phá hoại sự nghiệp cách mạng của Đảng và nhân dân ta, thực hiện Diễn biến hoà bình với cán bộ lãnh đạo, quản lý.

Tiếp đó tác giả nêu lên những vấn đề đang đặt ra về đạo đức của cán bộ lãnh đạo, quản lý nước ta trong điều kiện hiện nay, và khẳng định sự cần thiết của việc giải quyết những mâu thuẫn về vấn đề đạo đức đang đặt ra đối với cán bộ lãnh đạo, quản lý hiện nay là: 1/ mâu thuẫn giữa yêu cầu không ngừng tăng lên về phẩm chất đạo đức của người cán bộ lãnh đạo, quản lý trong nền kinh tế thị trường với tệ quan liêu, tham nhũng, sự suy thoái về phẩm chất đạo đức đang có chiều hướng gia tăng trong một bộ phận cán bộ lãnh đạo, quản lý; 2/ mâu thuẫn giữa yêu cầu khách quan về đạo đức của cán bộ lãnh đạo, quản lý trong nền kinh tế thị trường định hướng XHCN với những hạn chế chủ quan bất cập về đạo đức của cán bộ lãnh đạo, quản lý hiện nay; 3/ mâu thuẫn giữa truyền thống và hiện đại trong việc xây dựng đạo đức cách mạng cho cán bộ lãnh đạo, quản lý; 4/ mâu thuẫn giữa việc đề ra các chủ trương, chính sách về xây dựng đạo đức cách mạng cho cán bộ lãnh đạo, quản lý với việc hiện thực hoá các chủ trương, chính sách đó trong thực tế.

Chương III trình bày các *phương hướng và những giải pháp nhằm nâng cao đạo đức cách mạng của cán bộ lãnh đạo, quản lý trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam hiện nay* (tr.123-171). Sự nghiệp đổi mới nói chung và xây dựng phát triển nền kinh tế thị trường định hướng XHCN nói riêng ở nước ta hiện nay chủ yếu phụ thuộc vào năng lực, phẩm chất đạo đức của đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý của Đảng và Nhà nước. Để đấu tranh chống sự suy thoái, biến chất về đạo đức, xây dựng đạo đức cách mạng cho cán bộ lãnh đạo, quản lý, đáp ứng yêu cầu của sự phát triển của đất nước, tác giả đề xuất bốn nhóm giải pháp nhằm nâng cao đạo đức cách mạng của cán bộ lãnh đạo, quản lý trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng XHCN ở Việt Nam hiện nay, bao

gồm:

Nhóm một, *đổi mới quá trình thể chế hoá chủ trương đường lối của Đảng thành hoạt động của Nhà nước, xoá bỏ những sơ hở trong quản lý kinh tế và quản lý nhà nước.*

Nhóm hai, *đẩy mạnh thực hiện dân chủ hoá trong Đảng, Nhà nước và toàn xã hội.*

Nhóm ba, *tăng cường pháp chế XHCN, chống tệ nạn quan liêu, tham nhũng trong bộ máy Đảng và Nhà nước, ngăn ngừa sự thoái hoá, biến chất về đạo đức của cán bộ lãnh đạo, quản lý:* phải kiện toàn hệ thống pháp luật, bổ sung và hoàn chỉnh hệ thống pháp luật, bảo đảm sự thống nhất từ trên xuống dưới nhằm chống các hành vi lợi dụng sự sơ hở của pháp luật để tham nhũng, làm ăn phi pháp; đổi mới tổ chức và hoạt động của các cơ quan hành pháp; phải tăng cường công tác tư pháp, bảo đảm việc điều tra, xét xử đúng người, đúng tội, không bỏ sót tội phạm và không xét xử oan sai cho những người vô tội.

Nhóm bốn, *đổi mới công tác giáo dục đạo đức, nâng cao tính tự giác, tự rèn luyện đạo đức cách mạng của cán bộ lãnh đạo, quản lý:* nâng cao hiệu quả công tác giáo dục đạo đức cách mạng cho cán bộ lãnh đạo, quản lý; phải biến quá trình giáo dục thành quá trình tự giáo dục, tự rèn luyện đạo đức cách mạng của cán bộ lãnh đạo, quản lý; tăng cường hoạt động giám sát của các phương tiện thông tin đại chúng và các tổ chức chính trị xã hội để giáo dục đạo đức mới và đấu tranh chống các tệ quan liêu, tham nhũng, ngăn chặn sự thoái hoá, biến chất về đạo đức của cán bộ lãnh đạo, quản lý hiện nay.

Luận án được bảo vệ thành công tại Hội đồng chấm Luận án tiến sĩ cấp Nhà nước họp tại Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh vào đầu tháng 7 năm 2005.

HÀ CHI

giới thiệu